www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
AUG 2 2 1921

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 194. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СУБОТА, 20-го СЕРПНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 194. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, AUGUST 20, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

НАДІЯ НА КОРИСНУ ПОЛАГОДУ ІРЛЯНДСЬКОЇ СПРАВИ

ДОБЛИН, 18. серпня. — Є всякі дані припускати, що ріжниці між північною і полудневою Ірляндією будуть вкоротці усунені в дорозі мирного порозуміння.

Републиканський президент Ірляндії, Де Валера, є в постійних зносинах з премієром північної Ірляндії, Крейґом, який недавно виразився, що всі непорозуміння, які дотичать Ірляндію, будуть вирівнані найпізнійше в протягу 6 місяців.

Ірляндський парлямент в Доблині відбував сегодня тайну сесію, на якій здавали свої звіти поодинокі міністри ірляндського кабінету.

На сесії не була зовсім порушена справа мирових переговорів з Англією.

З Лондону доносять, що по поводу непевности ірляндської ситуації, англійське правительство змінило попередний плян, щоби сесію англійського парляменту закрити вже 19-го серпня. Сесія англійського парляменту буде продовжена до 18 октобра та хотяй англійський парлямент не буде відбувати в тім часі більше засідань, однак в разі потреби буде міг бути скликаний кождого часу.

ЗА ПЕТЛЮРУ.

РИГА, 18. серпня. — Радянське правительство України вислало румунському урядови осторогу, що радянські українські війска безпроволочно займуть Бесарабію, сли румунський уряд дасть позволення Петлюрі і його сторонникам на побут в Румунії.

Українську осторогу до Румунії попер зі своєї сторони совєтський російський уряд, висилаючи від себе також ноту до Румунії в тій самій справі.

ПРОТИ НОВОЇ РЕПУБЛИКИ БАРАНЯ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — На Раді Амбасадорів порішено, що булоб нерозумно позволити утворитися новій републиці Бараня, що недавно проголосила свою незалежність від Угорщини, і на свого премієра вибрала мадярського графа Каролія.

Територія нової републики лежить на границі Югославії і хвилево є під окупацією Югославії, однак на підставі аліянтського договору з Угорщиною, має бути прилучена до мадярської републики.

З хвилею, коли там вмашерують мадярські війска, новоповстала република автоматично перестане істнувати.

Рада Амбасадорів вислала до Будапешту, столиці Угорщини телеграфічне позволення, щоби угорський уряд сейчас вислав свої війска на територію нової републики Бараня.

До югославянського правительства в Білгороді пішло від аліянтів телеграфічне візвання на негайне вицофання сербських гарнізонів з території Бараня.

Аліянтські держави не хочуть більше републик в Европі.

ГРЕКИ ГОЛОСЯТЬ НОВІ ПОБІДИ.

АТЕНИ (столиця Греції), 18. серпня. — Після інформацій, які тут наспіли від грецького военного штабу, Турки опустили вже дотеперішну столицю свого націоналістичного правительства, Анґору. Турецькі війска, побиті Греками в кількох битвах, уступають дальше, не хотячи станути до остаточної рішаючої битви.

Грецька армія находиться вже лише на 60 миль від турецької провізоричної столиці Анґори.

НІМЦІ ВІДПРОДУЮТЬ ФАБРИКИ НА ШЛЕСКУ.

БЕРЛІН, 18. серпня. — Англійські і француські капіталісти купують масами акції німецьких фабрик і вуглевих копалень на Шлеску.

Німецькі властителі фабрик і копалень тих округів Шлеска, про які є надія, що будуть прилучені до Польщі — в взаїмнім порозумінню зі собою порішили випродати свої фабрики і копальні Французам і Англійцям, а самі перенесуться до Німеччини.

НІМЕЦЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ВЖЕ ПРИ РОБОТІ В РОСІЇ.

БЕРЛІН, 18. серпня. — Німці вже розпочали помагати Росії в боротьбі проти зарази і голоду. Місія німецького Червоного Хреста під проводом професора Петра Міленса виїхала вже до Петрограду, беручи зі собою дуже значні запаси всяких санітарних матеріялів і уладжень.

Делегати міжнародного робітничого союза урядили зїзд в Берлині і ухвалили один міліон марок на поміч Росії.

Німецькі комуністичні газети з Червоним Прапором (Роте Фане) на чолі, розпочали велику пропаганду в хосен Росії і розпочали збирати складки. Комуністична комісія уладжує мітинґи по цілій Німеччині в справі підняття і приспішення ратункової акції для Росії зі сторони цілого німецького народа.

ДЕ Є МОЗОК—А ДЕ НЕРВИ ПОЛЬЩІ.

На передпослідним засіданню Найвисшої Ради аліянтських держав в Парижи, Ллойд Джордж з критицизмом підносив висказ Падеревського, який казав, що Східна Галичина є нервною системою і мозком Польщі, тому мимо сего, що в Східній Галичині є більшість українського населення, вона повинна бути віддана польській державі.

Цікаве, що Польща голосить, що також Шлеск і Вільно, і українська Волинь і українське Полісся є також мозком або нервами польської держави.

Чому мозок і нерви Польщі не ульоковані в дійсно польськім організмі лише в чужих. Легко Польща може остатися без мозку і без нервів.

ДОЛЯРИ — СМЕРТЬ.

В Іваню Пустім пов. Борців убито недавно в ночи селянина Франца Гондека, що вернув з Америки і привіз 4 тисяч долярів. Арештовано в тій справі його жінку і сина, що від самого приїзду старого з ним ворогували, хотячи загорнути собі його гроші. Крім того жінка любилася з другими.

ПОЛЬСЬКІ УРЯДОВІ КРУГИ І ПОЛЬСЬКА ГАЛИЧИНА.

Урядовий орган „Наруд" містить в 199 ч. з дня 27. липня статтю Лісіцкого п. з.: „Про судьбу Східної Галичини", в якій вказуючи на це, що скорше чи пізніще ця справа стане на міжнароднє форум, бо Англія уже тепер ставить злуку між справою Східної Галичини і Шлеска, домагається, щоби Поляки відповіли на це своїм „ствердженням, що населення Східної Галичини є прихильно настроєне до Польщі та хоче до неї належати". Це треба зробити тим більше, що большевики готовляться піти на Східну Галичину. Треба приєднати тому „русіньске" населення для Польщі і це найважніще завдання внутрішної польської політики, бо багнетом тяжко зліквідувати цю справу. А тимчасом Поляки не мають пляну, бо ні уряд, ні суспільність не знають, як до цего забратися.

Лісіцкі каже далі, що це легко зробити. Треба тільки „зробити нешкідливими" агітаторів та піти до народу, який хоче спокою. Польонізацію краю можна буде перевести тільки постепенно і дуже поволи, силою польської культури, а не насильними засобами, тим більше, що сільський люд національно мало освідомлений. Дразливу в національних справах півінтелігенцію легко „позискати".

З Українцями треба зробити якусь угоду не для „Русинів", але для Польщі.

МОЛОЧНІ ФЕРМИ НА УКРАЇНІ.

Всеукраїнський союз кооператив почав організувати на Україні при містах і робітничих центрах 65 молочних ферм по 50 коров кожда. Ферми будуть так розміщені: харківська губернія 10, полтавська 5, подільська 4, чернигівська 5, запоріжська 10, донецька 5, миколаївська 5, волинська 5, катеринославська 10 і кремчуська 5.

31 ГУЦУЛІВ В ТЮРМІ.

В арештах окружного карного суду в Коломиї перебуває ще 31 Гуцулів, обжалованих о державну зраду. Перебувають вони там від весни тамтого року. Від того часу по нинішний день ведеться проти них слідство і не може покінчитися.

Ось їх імена:

1) Петро Забюк Гната, 2) Іван Дронек Івана, 3) Михайло Дронек Миколи, 4) Григорій Олійник Федора, 5) Микола Дронек Дмитра, 6) Проць Кричуняк Василя, 7) Федір Слижук Миколи, 8) Василь Сумарек Івана, 9) Павло Морфієч Івана, 10) Михайло Недоходюк Миколи, 11) Тарас Шпитчук Івана, 12) Онуфрій Мокон або Моканюк Олекси, 13) Михайло Зеленський Василя, 14) Микола Зеленський Василя, 15) Дмитро Дронек Федора, 16) Михайло Горбовий Івана, 17) Юра Гнатюк Проця, 18) Онуфрей Паланиця Юри, 19) Василь Козьмачук Козьми, 20) Лесь Янішевський Івана, 21) Федір Миронюк Юри, 22) Дмитро Понеполюк Михайла, 23) Федір Дронек Івана, 24) Дмитро Корабчук Миколи, 25) Гнат Паланиця Юрка, 26) Микола Заморенюк Ілька, 27) Михайло Спитчук Михайла, 28) Петро Максимюк Миколи, 29) Дмитро Цикалюк Юрка, 30) Лесь Максимюк зв. Кучалівський, 31) Олекса Якібяк Гриця.

ЛИТОВСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ І СПРАВА ВІЛЬНА.

Провідник литовських соціялістів Слезевич в розмові на тему Вільна сказав таке: „Наше відношення до віленської справи таке, як ми зазначили в соймі, це є: жадаємо повної независимости віленської Литви і не признаємо ніяких компромісів. Бажаючи полагодити конфлікт, робили ми ріжні уступки, узгляднювали як найдалі йдучу автономію, економічну конвенцію і все, що не стоїть на перешкоді нашій незалежности. Який небудь союз з Польщею в даних умовинах є неможливий, впрочім ми все ждемо на реалізацію сувальського договору.

ТОРГОВЛЯ В ОДЕСІ.

Одеський порт починає понові пристані на західних берегах Чорного моря. З Одеси мається вивезти 150.000 пудів білої сталі 100.000 пудів костей, рогів, копит і т. д. Для перерібки щитини і волосся відривається в Одесі нові майстерні. З заграниці прибувають теж товари. Італія прислала 50.000 пудів харчевих осередників, з Туреччини прийшла мука, риж і цукор.

ЖИДИ ІМІҐРУЮТЬ З УКРАЇНИ.

РІГА, 16. серпня. — Серед українських Жидів поширився послідними часами великий рух за іміґрацією з України на Сибір. Богато Жидів продає свої доми і всяку другу власність і в декотрих случаях цілими оселями перебирається на Сибір. Правда, на думку Жидів сибірське підсоннє є дуже суворе, але мимо сього вони воліють зимно та морози, як оставати далі на Україною під вічною загрозою погромів зі сторони хуліганів.

В ІТАЛІЇ БОЯТЬСЯ ВИБУХУ ВУЛЬКАНА.

НЕАПОЛЬ, 18. серпня. — Від кількох днів грізний вулькан Везувій, який находиться в сусідстві міста Неаполю, від кількох днів виказує сильну активність.

З отвору вулькана безнастанно бухають величезні стовпи диму.

Мешканці Неаполю і сусідуючих з Везувієм міст і сіл з тревогою дивляться на сильний дим і огень, що вибухають з вульканічної гори.

Вибух Везувія повтаряються від часу до часу та викидаючи маси попілу і ляви (розтоплене каміння) нищать цілу околицю.

Найсильнійший вибух Везувія був в кількадесять літ по народженню Христа.

Тоді величезні маси попілу Везувія засипали грубою верствою два римські міста Геркулянум і Помпеї.

Доперва в половині 18 століття відкопано оба старинні римські міста.

Груба верства вульканічного попілу, прикриваюча Геркулянум і Помпеї, забезпечила всі доми, будинки і всі предмети, які були в домах перед знищенням.

Так, що оба старинні міста під Везувієм є сегодня ненарушені в такім образі і в такім стані, як були 17 віків тому взад.

ПОЛЬСЬКА ПАРТІЯ СОЦІЯЛІСТИЧНА А СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

В квітні ц. р. ППС. створила комісію для випрацювання проекту автономії для Східної Галичини, який мається предложити варшавському соймови. До цеї комісії належить посол др. Діяманд як предсідник, Барліцкі, Недзялковскі, Дашиньскі, Гавснер, Ґумпльовіч, Мельнаровіч, Голуфко і др. Левенгерц. Деякі члени ППС., як ми про це вже доносили, хотілиб дати Східній Галичині автономію з власним соймом, але сама партія покищо цею справою не могла занятися.

В ПОЛЬЩІ КРАДУТЬ НА ДОБРЕ

З каси бюра корабельного товариства „Кюнард Лайн" в Варшаві не відшукані досі люде вкрали всі зложені там гроші, в долярах, польських і німецьких марках і франках, разом на суму 28 міліонів марок.

УБИЙСТВО МУЖА.

В Пустомитах збожеволіла жінка господаря Щепанкевича. В ночі з дня 27. на 28. липня Щепанкевичка убила лопатою свого мужа. На запити, чому це вчинила, заявила, що так їй сказала зробити „королева Михальда", бо її муж має два серця і є люципером. Божевільна мусіла колись очевидно читати про „Михальду", яка на жаль, є розповсюднена по селах між забобонними людьми.

255 ГУЦУЛІВ В СЛІДСТВІ.

Слідство за державну зраду ведеться проти 255 Гуцулів. Від більше як року тягають тих людей по арештах і судах і не видко цему кінця.

СКАНДАЛ З ДЕЗЕРЦІЄЮ МІЛІОНЕРА

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Спеціяльний слідчий комітет конґресу, котрий мав розсліджувати справу утечі з військової вязниці Ґровера Клівленда Берґдола, філаделфійського міліонера, уже предложив конґресови вислід своїх праць.

Комітет не міг згодитися на спільний рапорт, і предложив аж два рапорти, один, підписаний більшостю, а другий, підписаний меншостю комітету. В рапорті, підписанім більшостю, а саме двома демократами-конґресменами і одним републиканцем, пишеться, що за втечу винуваті богато осіб. З них однак найбільшу вину поносять Самуель Т. Ансел, бувший ґенерал-бриґадир американської армії; полковник Джан Гант, командант форту Джей, в котрім Берґдол сидів замкнений; та полковник Чарлс С. Кресон, котрий помагав в цілій справі аж по утечі Берґдола, як справа його утечі прийшла перед суд і як Ганта обвинувачено за утечу.

Рапорт менчости богато лагіднійший. Він не обжаловує безпосередно нікого за участь в змові щодо утечі Берґдола, кромі його самого, його адвоката Ґібоней, його аґента і приятеля Ровмінґа, його шофера Стехера і мовливо пані Берґдол, матери втікача.

Рапорт більшости дуже жалує, що бувший бриґадир-ґенерал Ансел уже покинув армію і не може бути поставлений перед военний суд.

БУРЯ В СЕНАТІ ЧЕРЕЗ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ ПИВА.

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Законопроект проти пива знов викликав горячу дебату в сенаті.

Ходило знов за те, чи прогибіційні аґенти мають мати право заходити до хат на домашню ревізію без „варанта", чи ні. Сенатор Ашерст почав дебату, заявляючи, що він здержав дальші наради конференції представників сенату і палати послів над законопроектом проти пива, бо він бачив, що вони не погодилися ще щодо прав прогибіційних аґентів при домашних ревізіях, а згода межи представниками обох палат може загрожувати конституційним свободам горожан. Він заявив себе горячим прихильником прогибіції, однак мимо сього він противиться сему, щоби прогибіційний закон обмежував горожанські свободи.

В тій хвилі запитав бесідника сенатор Меккормик, чи їхав він коли автомобілем з Меріленд до Вашінґтону, розуміючи під тим, що на тій дорозі урядники задержують всі автомобілі і ревідують без „варанту". На се Ашерст відповів, що його ніхто не задержував, але якби був задержав, то перша річ, яку він бувби зробив, то бувби запитав, чи урядник має „варант". Якби йому відповіджено, що нема, тоді він інакше говоривби з ним, „уживаючи чогось тяжчого від слова". Говорив Ашерст: „Як хтось застукає до ваших дверий і каже, що він хоче перевести ревізію за горівкою у вашім мешканню без „варанту", то ви дуже кепський горожанин, як ви його впускаєте і позваляєте йому се робити."

Сенатор Брандеґі противився сьому, щоби для виконування закона проти горячих напитків дерти на кавалки горожанські свободи, заґварантовані американською конституцією. Ще острійше промовляв сенатор Рід. Він просто критикував прихильників острих заборон напитків як фанатиків. Він виступив остро проти конґресмена Волстеда, автора протиалькоголічного закона:

„Я ще ніколи не мав приємности бачити його, аж до передучора. Я не знаю, чи він родився в Злучених Державах, але він говорить дуже ломаною англійською мовою. Я не знаю, з якого роду він походить, але я знаю, що він є чистий образ тих давних заговірників, що вели товпи до фанатичних вибухів, що палили чарівниці, тих катів, що вживали огню."

Тут сенатор Стерлінґ став протестувати проти такого способу говорення про визначного члена палати послів, не забуваючи при тім додати, що він не знає, чи Волстед є американського походження, чи скандинавського. Сенатор Рід наставав на тім, що він має право говорити про фанатиків.

Опісля сенатор Стерлінґ боронив в довшій промові і Волстеда і провідника так званої Протисалунової Ліґи, Гвілера.

КИТАЙ ПРИЙМАЄ УРЯДОВО ЗГОДУ НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Китайське правительство урядово приняло запрошенне Америки на вашинґтонську конференцію в справі Далекого Сходу.

НАПАД НА ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНҐА В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Конґресмен Кокрен з Ню Йорку виголосив підчас дебати над податковим законом промову проти президента Гардинґа, а саме проти його появи у сенаті підчас дебати над законопроектом про „бонус" для американських жовнірів.

Конґресмен називав сю появу президента в законодатнім тілі нарушеннем прав конґресу, злочином проти американської конституції і взивав палату послів, щоби вона за се обжаловала президента за нарушенне конституції.

Промовець зібрав оплески від демократів; републиканці приняли його з насмішками і кпинами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)
1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.

ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

КОМУНІЗМ В НІМЕЧЧИНІ.

Нюйорська соціялістична німецька газета „Ді Фольксцайтунг", котра усе відзначалася симпатіями до московського большевизму, вислала до Німеччини свого кореспондента Павла Шулера, щоби сей розслідив на місці положення німецьких робітників, розглянувся в настроях серед німецького робітництва і доніс про те все читачам в Америці.

Павло Шулер поїхав і отсе недавно появилися перші статті його у „Фольксцайтунг". Писані вони з видною і незакритою симпатією до большевизму. Мимо сього автор не може закрити перед своїми читачами на погляд його і газети сумного факту. Каже він, що дух революційного захоплення в Німеччині проминув. Дух геройського фанатизму, що промінював від московської центральної комуністичної екзекутиви, находить щораз менче і менче відклику в демократичній Німеччині.

Шулер виводить, по чім він пізнав, що комуністичний рух в Німеччині занепадає. На його думку, признакою зросту чи упадку кождого руху являється заховання супроти нього так званих симпатиків, себто людий, що, хоч не признають головних засад даного руху, все таки серед певних обставин готові за нього боротися. Судячи по них, німецький комуністичний рух занепадає, бо сі власне симпатики щораз більше виходять з під впливу комуністичних провідників.

Верщком німецького комуністичного руху були перші місяці сього року. Коли однак німецькі комуністичні провідники почали мартову революцію, в котрій вони зрадили застрашаючий брак проводирської здібности, симпатики так зразилися сею революцією (котра по словам Шулера, не мала ні голови ні хвоста), що вони стали щораз більше відхилятися від большевиків. Перед большевицькою мартовою революцією комуністичні проводирі були горді з могучого руху, з великого числа симпатиків, — і цілком слушно, як каже Шулер; однак від мартової революції слідно занепад духа не лише в масах, але й серед скомпромітованих проводирів. Настали часи здивування, зневіри, розбиття. Маси завернулися до умірковання становища.

Третий конгрес Третього Інтернаціоналу в Москві пробував направити справу, але се йому не вдалося. Не сдалось йому се тому, бо сей конгрес був занадто сухий, занадто зроблений на замовлене. Сей московський конгрес уже перестав бути великою подією в історії комуністів; нині вже всі знають з гори, що там буде сказано, до яких заключень дійдеться, які ухвали постановиться. Тепер московський конгрес представляє зі себе щось запліснілого. Електризуючий дух, що розходився колись від виконавчого комітету в Москві на всі сторони, нині починає уже випаровувати.

Шулер повтарює за большевиками звісну большевицьку погордливу думку: „Маси або вірують або попадають в розпуку". Тепер маси в Німеччині покинули надію. Шулер наводить факти на потвердження своїх слів:

Недавно відбулися вибори до німецького металевого конгресу. Не були вони нічим важні. Однак вони являються дуже замітною признакою. Металеві робітники Німеччини все рахувалися за найбільше радикальних в Німеччині. З юній німецьких металевих робітників вийшли найлипші провідники німецького комунізму. Німецька комуністична революція починалася від юній металевих робітників. А нині лишень в одним місті (Дрездені) комуністи і независимі соціялісти разом побідили погорджуваних ними соціялістів більшости. Хоч голосование відбувалося під виразними кличами, — одні домагалися злучення юнійного руху з Москвою, другі з межинародною юнійною організацією в Амстердамі, в Голяндії, — мимо сього за Москвою заявилося серед сеї найрадикальнійшої части німецького робітництва 37.405 голосів, а за Амстердамом аж 57.934. Очивидно, на основі сих виборів більшість на конгресі німецьких юній металевих робітників будуть мати противники комуністів.

Подібні настрої панують серед других груп німецького робітництва. Комуністичний революційний запал лише, і, як каже Шулер, ще не осягнув дна свого упадку. Значить, він буде падати ще далі.

Closely bound

МІЖПАРТІЙНИЙ ЗІЗД І СОЦІЯЛЬНА ДЕМОКРАТІЯ.

(Від власного кореспондента).

Я вже писав Вам, що у Львові був 3. і 4. червня український міжпартійни зізд та що в тім зізді не взяла участь українська соціяльна-демократична партія.

З сього приводу вийшла дискусія між органом української народньо-трудової партії „Український Вістником" і органом української соціяльно-демократичної партії „Вперед".

„Український Вістник" закинув українській соціяльно-демократичній партії, що вона зломила „спільний фронт" цілого українського народу, відтягаючися від участи в міжпартійним зізді.

На се відповів „Вперед", що українська соціяльна демократія не може держати „спільного фронту" з українськими буржуазними партіями, які своєю політикою довели галицьку справу до упадку, які ще й тепер усі надії покладають на буржуазну антанту і які тужать за монархією.

На сі закиди відповідав знов „Український Вістник", збиваючи аргументи „Вперед".

Що вийшла така дискусія, се добре, бо в дискусії проясняються політичні думки. Та зле те, що оба українські часописи не вдержали тої дискусії на політичній висоті. А саме в політичних статтях, міщених на першім місци, оба часописи дискутували поважно. За те в політичних фейлетонах кождий з них міствив на противну політичну партію різні пасквілі.

Взагалі в українській галицькій пресі (чи не під впливом „вищої" польської „культури"?) завівся звичай, як у тих власників домів, що дім зперед ніби гарний і чистий, але на подвірю, ззаду, повно всякого сміття. Так і українські галицькі часописи в передових статтях дискутують поважно, але в політичних фейлетонах сплюють один на другий всяке сміття. Треба би ім сей звичай понехати.

* * *

Тепер погляньмо, хто в справі міжпартійного зізду має слушність. На мою думку слушність мають ті, що скликали міжпартійний зізд, а не має слушности українська соціяльна демократія, яка від участи в зізді відсунулася.

Українська соціяльна демократія, усуваючися від участи в зізді, не оцінила як слід положення, в якім знаходиться українська Галичина.

Від коли українська Галичина проголосила свою незалежність, а Польща пішла на неї війною, щоби її завоювати, — від тоді і до нинішнього дня українська Галичина знаходиться **в стані війни з Польщею.** Що вона тепер війни проти Польщі не веде оружною силою, тільки мучиться в ярмі польської военної окупації, се справи не зміняє. **Стан війни істнує далі.** Правительство української Галичини не помирилося з Польщею, тільки веде далі боротьбу проти польської окупації краю, а саме, домагається від держав антанти, щоби вона усунула польську окупацію і привернула незалежність української Галичини. А український нарід, як видно з цілого його дотеперішнього поведення під польською окупацією, стоїть у сій справі за правительством, себто так само як правительство домагається знесення польської окупації і привернення незалежности.

Таке є положение української Галичини. Війна проти Польщі ведеться далі, — хоч український нарід не має на жаль змоги з оружем в руці викинути ворога з своєї землі, тільки мусить обмежити свою боротьбу за незалежність до політично-дипльоматичних заходів.

В таки обставинах міжпартійний зізд був також одним зі способів ведення війни проти Польщі. Його задачею було стверднти, що український нарід уважає панування Польщі в українській Галичині ворожою окупацією і разом з правительством української Галичини домагається від держав антанти усунення польської окупації і привернення незалежности краю. **Се була головна задача зізду.** Резолюції про внутрішній стан української Галичини під польською окупацією були тільки ілюстрацією до польського окупаційного режиму.

Через те, що українська соціяльна демократія відсунулася від участи в зізді, сей боєвий фронт українського народу Галичини проти польської окупації був неповний: недоставало в нім української соціяльної демократії.

Покликаючися на се, польське правительство може сказати державам антанти: „Празвительство української Галичини, яке домагається усунення польської окупації і привернення незалежности української Галичини, не має за собою цілого українського народу, бо від участи в міжпартійним зізді, який заманіфестував свою солідарність з тим правительством, відсунулася українська соціяльна демократія".

Така шкода може бути з того, що українська соціяльна демократія відсунулася від участи в зізді.

Щоби польське правительство не змогло використати сього її становища проти акції правительства української Галичини за усунение польської окупації і привернение незалежности краю, — українська соціяльна демократія усувачися від участи в зізді, повинна була по крайній мірі видати від себе енунціацію, з якої ясно і недвозначно було би видно, що вона так само, як усі українські партії, домагається усунення польської окупації і привернення незалежности краю.

* * *

Переходжу до розгляду аргументів, якими „Вперед" пояснює становище української соціяльної демократії супроти міжпартійного зізду.

Коли Польща напала на українську Галичину, українська соціяльна демократія не обмірковувала, чи вона може чи ні держати, спільний фронт з українськими буржуазними партіями, тільки вступила до Української Національної Ради, взяла участь у творенню Державного Секретаріяту, взагалі стала, як часть українського народу, до бою проти польського наїзника.

Як я вже зазначив, та сама війна проти польського наїзника, — хоч иншими засобами ведеться далі. Польська окупація української Галичини налягає однаковим тягаром на всі верстви українського народу і весь український нарід мусить вести боротьбу проти неї. Незалежність української Галичини потрібна однаково всім верствам українського народу і весь український нарід мусить за неї боротися. В самім українськім громадянстві, між українськими партіями, може бути виминa думок про **способи** боротьби проти польської окупації, про те, **який шлях** найпевнійше веде до визволення й незалежности, про те, **як устроїтися** нам на нашій вольній землі. Але доки наша земля під панованнем ворога, всі ми мусимо манифестувати нашу волю до визволення і незалежности.

Говорить далі орган української соціяльної демократії, що українські буржуазні партії своєю політикою „довели галицьку справу до упадку. Се **твердженне не відповідає дійсности.**

Українська Галичина вела війну з Польщею. Коли взяти на увагу, що польське військо могло рекрутувати зпоміж 20-ти мілионів Поляків, а галицько-українське військо вивить не з цілих 4-ох мілионів українського населення Галичини (бо часть української Галичини попала швидко під польську окупацію) то стане ясно, що українська Галичина не могла **власними силами** виграти війни проти Польщі. Виратувати українську Галичину від польського завоювання могла або антанта, коли-б була наказала Польщі не простягати руку по українську землю, або Велика Україна, коли-б була така сильна, що була би побила Польщу. Одначе антанта стала по стороні Польщі й уповажнила її занятн українську Галичину. А Велика Україна не тільки не дала української Галичині проти Польщі ніякої помочи, але ще в договорах з Польщею (варшавський договір уряду Петлюри з Польщею і мирний договір Совітської Росії й Радянської України з Польщею в Ризі) зреклася української Галичини в користь Польщі.

Незалежно від того, які були помилки правительства української Галичини, з висше представленого стану справи ясно, що українська Галичина в часах обставинах не могла виграти війни проти Польщі. Якби правительство були творили самі українські соціяльні демократи, також не були би в таких обставинах війни виграли.

Далі закидає український соціяльно-демократичний орган тим українським партіям, які були заступлені на міжпартійнім зізді, що вони всі свої надії покладають на буржуазну антанту.

Се знов не вина правительства української Галичини і тих український партій, що стоять за ним, — тільки вина неприхильних обставин. Власною силою український нарід викинути польську окупацію з української Галичини не може. Велика Україна — як представлено вище — покищо відступила українську Галичину Польщі. Дож вихід?

Або примиритися із польською окупацією доти, доки в Поляків не настане таке почуття справедливости, що вони самі зречуться панування над українською землею (на се треба би мабуть ждати до страшного суду!), — або бодай довти, доки не прийде новий конфлікт між Польщею з одного і Совітською Росією й Радянською Україною з другого боку і тоді старатися використати той конфлікт для визволення української Галичини зпід Польщі, — або робити те, що робить правительство української Галичини, себто домагатися від держав антанти, які приписують собі суверенні права над українською Галичиною і які в рішенню з 25. червня 1919, віддаючи українську Галичину під окупацію Польщі обіцяли українській Галичині виконанне права самовизначення, щоб вона, виконуючи ті свої суверенні права, усунула з української Галичини польську окупацію і привернула краєви незалежність.

Се правда, дотеперішне поведенне держав антанти мало подає надії, щоби звідти прийшла для української Галичини справедливість. Але поки-що иншої дороги нема, як добиватися в держав антанти тої справедливости. Зректися тої дороги, значило би, зректися свого права перед державами антанти.

Коли держави антанти далі будуть відкладати своє рішенне в справі української Галичини або видадуть рішенне в користь Польщі, тоді треба буде подумати про инші способи боротьби проти Польщі. Одначе доки держави антанти свого рішення ще не видали, треба добиватися від них того рішення.

Щоб надати заходам правительства української Галичини перед державами антанти більше сили, треба, щоб всі українські партії стояли солідарно за правительством.

Навіть якби українські соціяль-демократи могли справедливо закинути иншим українським партіям, що вони починають підлягати монархістичній дурійці і думають, що якийсь монарх виратує українську державність, навіть з сього ще не виходило, що українська соціяльна демократія не могла спільно з тими українськими партіями боротися проти польської окупації.

Навпаки, колиб українська соціяльна демократія хоче успішно поборювати ту монархістичну дурійку серед деяких кругів українського громадянства, то починає як найрішучійше виступати як **партія української державної незалежности,** яка поборює всяку ворожу окупацію української землі. Тільки таким способом відбереться монархістам аргумент, що мовляв тільки монархія спасе Україну, а республіканські і соціялістичні ідеї ослаблюють національно-державну думку.

* * *

Очевидно, за сю помилку, яку на мою думку зробила українська соціяльна демократія, відсуваючися від участи в міжпартійним зізді, не треба зараз відсуджувати її від національної чести.

Вона видно хотіла зазначити, що вона инакше розуміє національну політику, ніж инші українські партії, і тому не стала до „спільного фронту" на міжпартійним зізді.

Та житте сильнійше від теорії. І в щоденним житю ми бачимо, як українська соціяльна демократія так само, як ціле українське громадянство, **спільним фронтом боронить українську Галичину перед Польщею.**

В Українськім Горожанськім Комітеті працюють також українські соціяльні демократи, і „Вперед" так само як „Український Вістник" підписав акцію Комітету. На Рідну Школу українська соціяльна демократія збирає датки разом з иншими українськими партіями. Під час Тижня Дитини (збиранне датків на виховання українських дітий) українська соціяльна демократія так само стояла в одним фронті з цілим українським громадянством. Проти всіх насильств Польщі над українським народом українська соціяльна демократія протестує так само, як усі инші українські партії. „Вперед" так само польські власти конфіскують, як і „Український Вістник". Словом, у щоденній боротьбі проти Польщі **істнує спільний фронт всіх українських партій, всего українського народу.**

Шкода, що українська соціяльна демократія, стоячи в сім спільнім фронті щоденної боротьби проти Польщі, не заманіфестувала сього спільного фронту також участю в міжпартійним зізді.

Теорія говорить, що соціялістична партія не може мати нічого спільного з не-соціялістичними партіями. А житте показує, що коли ціла нація в небезпеці, коли ій загрожує ворог, тоді вона **ціла,** без ріжниці партій, мусить оборонити свою незалежність. Коли ворог нації не робить ріжниці між буржуазією і пролетаріятом, між соціялістами і не-соціялістами, тільки хоче поневолити і стерти з лиця землі цілу націю.

Так показує житте, — особливо ярко зазначилося се в теперішній світовій війни, — і відповідно до сеї науки життя треба укладати теорію.

Гайделъберг, 5. липня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

імпорти, експорти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна. 28грсп
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

СМІХУ ДО РОЗПУКУ
найдете у львівськім сатирично-гумористичнім ілюстрованім журналі
„БУДЯК"
який надіслано до видавництва „Свободи" в кількасот примірниках. Поодинокe число коштує 5 цит. Можете замовити отсі числа: 10, 11. Подвійні числа по 10 цит. Вишлеться сейчас.
До побутя у
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

$500 НА ВИДАННЄ АЛЬБОМУ СТАРО-УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

Зложили: „Провидінне" $50; Преосвященний Епископ Н. Будка $30. Сі гроші вислані просто до Національного Музея.

На руки о. Чапельського зложили: о. П. Понятишин $10; о. В. Петрівський, о. М. Кузьмак, о. Л. Чапельський, п. Е. Якубович, о. І. Ортинський, др. С. Демидчук, п. В. Книгиницький, о. О. Пик, о. Ґ. Чаплинський, о. В. Лотович, о. О. Пристай, о. І. Великорський, о. Я. Скрощак, п. Е. Кульчицький і о. Н. Підгорецький по $5. Разом на руки о. Чапельського зложено $85.

З пересилкою зложених грошей здержують тому, що теперішна польська валюта, якою переслана сума була би випласчена, є безвартісна. Маю намір передати збірку через когось з окруження Митрополита Шептицького. Коли се покажеться неможливим, пішлю звичайною дорогою.

Дальші поклики на $5: о. Н. Підгорецький кличе о. Д. Добрянського і о. Д. Хомяка; п. Е. Кульчицький кличе п. Григорія Заячківського і п. Антона Пашука; о. Ярослав Скрощак кличе о. М. Капця і о. А. Рудакевича; о. Пристай кличе по Емілію Струтинську і о. Олександра Улицького; о. В. Лотовичкличе о. А. Лотовича і о. О. Павлика; п. В. Книгиницький кличе п. Івана Добрянського з Ню Йорку; Др. С. Демидчук кличе Др. В. Сіменовича з Шікаго і о. І. Кутського; о. І. Ортинський кличе о. Йосифа Дзенджеру і о. Ґ. Боярчука; п. Е. Якубович кличе п. Василя Гришка зі Скрентону; о. Л. Чапельський кличе о. Д. Кульчицького.

Жертви проситься висилати на руки о. Л. Чапельського, 198 ONTARIO ST., COHOES, N. Y. або просто до Національного Музея, Львів, Мохнацького 42. В послідним случаю проситься повідомити о. Чапельського про ціли оголошення жертв у часописях.

З поважанням
о. Л. Чапельський.

З ВОЛИНІ І ХОЛМЩИНИ.

Всіх кривд, які робиться українцям на Волині і Холмщині, не списав би і на воловій шкірі. Раз у раз надходять звідтам тривожні вісти, про всякі безправства, які осуджують навіть польські газети. В останнім часі починають тамощні власти арештувати Українців і то без найменшої причини, подержать трохи тай випустять а потім знов арештують. В тюрмах життя страшне, так що інтернованнв по таборах уважають наші люде за „амнестію".

Які права до рідної мови і освіти мають наші брати-Волиняки, пізнати з розпорядку волинського воєводи, який каже ковельський „Просвіті" провадити книги діточих захоронок в польській мові! Поліція відмікає підобраними ключами салю „Просвіти", де находиться маєток товариства, та хоче забрати дім „Просвіти" на забави і танці. Взагалі видно, що Поляки наважилися замкнути ковельську „Просвіту", бо вона ім сідло в оці. Українським дітям кажуть вчитися в школах польських молитов і стараються перетягнути на латинство, бо хто стане римо-католиком, той вже має бути — Поляк.

Подібно, як і в Галичині, ходять по волинських селах всякі провокатори та підюджують народ проти польських властий, щоби їх потім засадити в тюрму. Усе недавно прийшов до села Савич коло Рівного один такий панок та вдавши з себе приятеля, намовляв селян до повстання. Два села Хощів і Савич дали здоламутитися і вже хвалили виступити проти Поляків, стверджуючи це на бажання незнакомого громадськими печатками та підписами. Провокатор по тім всім щез а по кількох днях явився в селі з жандармерією і арештував тих всіх, що дались, заманити на його підлі слова.

На Волині і Холмщині почалася колонізація Мазурів. Панська зимля дістать на колонізтів а наші люде не сміють купити й одного клаптика, бо вони православні і Українці.

ПОЗІР ГРОМАДЯНЕ В ДЖЕРЗИ СІТІ!

Вписи до школи Українського Народного Дому, під числом 368-7 St. Paul's Avenue, Jersey City, відбудуться 21-го СЕРПНЯ 6. р. в гали шкільній від 4-тої години пополудни.

ЗА УКР. НАР. ДІМ:
Михайло Турчинський,
секретар рекордовий.

УКРАЇНЦІ ГРОМАДЯНЕ!

з Галичини, Буковини, Угорської України і Волині як їдете до краю так купуйте шіфкарти і відїздіть тільки через одинокУ найбільшу українську інституцію

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО

котре є одиноким українським офіціяльним репрезентантом всіх корабельних ліній в Америці. Хто має готовий паспорт просимо написати по інформації; то не має так ми виробимо листовно в кількох днях. Шість літ нашої чесної обслуги є найліпшим доказом. Ви будете задоволені і подякуєте нам.

ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО через Земельний Банк у Львові під повною гарантією.

В СПРАВІ СПРОВАДЖЕННЯ РОДИНИ пишіть по інформації. ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІ СПРАВИ СТАРОКРАЄВІ. По ближші інформації пишіть до котрогобудь нашого офісу:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 E. 6th Street — 322 N. 8th Street

NEW YORK, N. Y. — PHILADELPHIA, PA.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Сей лист надіслав нам п. Петро Чучман з Мінеаполіс, Мінн.).

Городилів (пов. Золочів), 12. липня 1921.

Дорогенький Товаришу!

Коли мені Франко Шпак дав прочитати лист від Тебе, дорогенький Товаришу, то я сам не знав, що мені сталося: чи то з радости, чи з жалю мало мені серце не пукло. Я в тій хвилині припімнув собі, як то ми оба ходили та забавлялися, як я з Тобою в Тебе вдома спав на стрихУ (чи памятаєш?), як ми при війсКу разом служили. Колись були веселі та золоті часи, а тепер в нас чорна нужда.

Я вислужив 18 літ при війсКу, отже належалася мені кваТка посада, але ніч з того: Австро-угорська монархія розпалася так все скінчилось.

Тільки літ служив, дещо трохи доробився тай то зіставив у Львові, а польські війсКа забрали і нічого не заплатили. Прийшов час мені служити в українській армії. Тогди польські війсКа наперли на Східну Галичину тай вигнали нас в Росію. Я вийхав з жінкою та з річми і там напалаи на нас большевики тай все, що ми мали, послідну сорочку забрали, а мене з моєю жінкою замкнули в тюрму і там нам не давали по пять днів їсти нічого. Большевики тримали нас в тюрмі через три місяці, а по трох місяцях пустили нас на волю. Тогди ми з великими трудами дістались до дому, до Городиловa, та вдома зарештували мене Поляки і завезли в тюрму на Бригідки, а звідтам в тюрму при улиці Батторого (у Львові), відтак до тюрми золочівсЬкої, а в Золочеві з великими трудностями пустили до дому.

Отож погадай собі, Братчику, які я страшні смертельні терпіння переживав по большевицьких та по польських тюрмах, і все невинно. А мій бідний старенький батько — що він провинив? Приїхали поляки і польські війсКа, 4-тий артилерійський львівський полк 6-тої армії, перша батерія, та побили батька старого кольбами і забрали троє коний, котрі тепер варта 300.000 марок, і до нинішнього дня не хочуть заплатити, а старенького батька замкнули в тюрму цілком невинно. Збіже забрали і коні, але заплатити не хотять. Розмаїті просьби ми робили і нїщо не поможе. Колись мій тато мав і військові коні, а тепер має заледви одного, а і той нічого не варт.

Прийшли польські війсКа — зграбували; прийшли большевики — ограбували. А тепер як хто, не вродився Поляком, то не має права на світі жити. От приміром Франко Шпак є Поляком, то цілком інші згляди має всюди.

Дорогенький Товаришу! Я хотів би Тобі много написати, і здається, що трохи лекше було би на серці, але не можу. Я так через ті війни набідився, що тільки оден Бог знає, а тепер мушу так тяжко працювати.

При нагоді позволю собі дочутити до сего листа ще отсей загальний поклик:

Товариші із Східної Галичини, котрі живете в далекій від нас Америці! Прийміть щирий привіт і поздоров від свого брата, австрійського інвалідa. Желаю Вам щастя і здоровля! Нехай Ваше життя цвите вічною весною! Не забувайте за нас, Ваших братів, котрі таку чорну годину переживають!

Гарасим Гринай.

(Сей лист дістав від свого земляка з Прикарпатської України п. Семен Чубірка в Монессен, Па. Автор сього листа, котрий назвав себе „Сузіян зпід Бескида", просить виразно, щоби його письмо подати до „Свободи". Наводимо тут сей лист дослівно, змінюючи лише етимологічну правописи на фонетичну).

Дорогий Родаку!

Дуже мині смутно, що я еще до сего часу не заговорив до Вас, дещо, а тепер беру папір і пишу. Вам сес куртий привіт і поздоровленіе, а дале зачинаю описовати иніші події із нашого дотепершого життя, якое ми провадили і провадимо сим часом.

Не буду описовати, як текла та трагічна война, бо і Ви уже ачей дочитался із газет, но пишу, же як сталася революція 1918 р., то ми на верховині найперш рушалися за свободов, до прилученія до України, і Украіньці перейшли на сесю сторону аж до Чоп, але Мадяре вибили іх. Ми за всякий спосіб трудилися, але за нич ми не маем прав — Подкарпатскі Русини. Уряди вмісто мадярских дербрали Словаки і Чехи; лем дагде еден-два Русини сут, і то є богато кацапов, що Чехи іх напровадили сюда. Лем тілько що у школах учатся діточки по руськи читати і писати, бо навіть і гимни уже знаюсь заспівати, котрих наша інтеліґенція не потрафит. Чужинці піддержают кацапску партію, комуністичну і неску аґрарну, щоби розбити наш неучений нарід на партії, щоби з ним робити, як хотіти. Автономія на папери, а в ділах нїт. Не треба автономії Русинам, бо Русини еще темний народ — так говорят політикери чеські. Роздроблюют наші народи; кукіль розсівают у вірі на всякий спосіб, застановляют роботу наших патріотів. От горші часи настают, як при режіму старім було. Гроші заміняли Русинам за 1 ческу 10 мадярских корон. Збідніє народ, як сперед войни било. Подати (податки) страшно великі, так що днес-завтра прийде ся утікати у далекий Сибір, або до Америки. Як би так дале робила з нами республика, то не за довгий час вшиток народ стане каліками, но не буде відки брати милостиню, бо усі рівні будут. У журах Шандрин, Спиш, Земплин і Ужгород нарід словачат, во урядах не дают ничак говорити лем по словацки, у школах дітий словачат, не признают Русинів право, кричат перед світом, що Русинів не є у вище згаданих журах.

На ліси і поля велику подать наложили, так що не волно і єдного сухого патика узяти, навіть із власного ліса, без „доволенки" (дозволу). За доволенку плати, за всякого вітрушлата, а робіт не є, а фабрик і тілько нїт. Жерела матеріялів показуются на Подкарпатскій Русі. Се суть добичов чужинців. Ба, а де наше е? Де наша Подкарпатска Русь, що богатими банями кому у руках? А може із того які інституції построїли для Русинів? Нїт! Товариство „Просвіта" хоче будовати Народний Дом, у котрім би містичності всі дітє нше потрібні інституції і заведенія. А ми буде із того нашого подзємного бо гатства на тото? От е у нас солеваріня, що цев владуе словенска банка, котра богатіє на чапой земли із нашої праці.

Товариство „Просвіта" заснованє по селах читалні, а влада на то допущає всякі вороги кацапи, комуністи, щоби знищити сесі товариства як моральнo так і матеріяльно. От наведу еден примір: У Вишних Верецких заложено основов „Потребительское дружество склеп" і читаліню „Просвіти", де народ бідний жертвовав грошмі мадярскими, які у той час у народа були. Заміняли дружеству і читалні і ческу корону за 10 мадярских. Се зробила фінансова управа. Яка тут справедливість, коли на Словенску я на Чехах банкам і великим капіталістам вимініяли справедливо, а подкарпатским Русинам із щасливим дружеством вимініяли несправедливо? Коли вже настане справедливість? Коли вже празка влада попозерат не мачошиним оком на нашу бідну Подкарпатску Русь? Бо не думайте, ниновe празкі влади, же ми нич; но ми една часть 40-мілионового малорускоrо народа. Не думайте, що з нами можна робити так, як із малими скотинами!

FARMERS BANK OF EGYPT

КАПІТАЛ $60.000
НАДВИШКА $11.000
НЕРОЗДІЛЕНІ ДОХОДИ $3500
ДЕПОЗИТИ $450.00

Відповідне скриньки на переховок цінностий.
Переховує державні бонди для забезпеки безплатно.
Платить 3% на ощадностях зложених.
Переслає гроші до всіх частий світа.
Полагоджує також всі другі банкові функції. 94c12
Є вигідоване для людий з околиць як і для фармерів того округа.
Банк находиться при головній трактиї в місточку Егупт і є отворений щодня від 9. до 3. попол. В суботи вечерами від 6. до 8.

ДОПИСІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Збірка на Український Сиротинець в Сколім.

На український Сиротинець в Сколім зложили свої жертви на мої руки слідуючі жертводавці: М. Бішко $5.00; В. Теліпівський, Ф. Турянський, І. Бішко, М. Височанський, М. Глюх і О. Виговданець по $2.00; Василь Дьорка, П. Матковський, І. Тупянський, Ю. Солиган, М. Виговданець, І. Пішальник, О. Хромяк, Л. Бурячка, І. Тацінець, В. Мушинка, І. Сорока (Максима), о. М. Кузьмак і І. Жмутин по $1.00; Й. Ільницький, К. Сорока (Івана), В. Волошин, І. Бурячка, М. Будай (Петра), О. Бурячка, І. Шекмар, Н. Боднар, І. Чичуля, П. Мушинка, С. Задорожний, С. Тириняк і М. Тириняк по 50 цнт.; А. Хромяк, К. Дацьків, Ю. Шкодинг, П. Каня, І. Ватраль, М. Вітів (Прокопа), С. Хромяк і Т. Фуртак по 25 цнт. — Разом $38.50.

Гроші ті вислано дня 16. серпня 1921 р. чеком Амерікен Експрес Компани (ч. 1878452), виставленим на імя о. Михайла Мосори в Сколім, до Земельного Банку у Львові через канцелярію п. Теодора Грицея, 329 Савт 4-та ул., Філядельфія, Па. Згадайа канцелярія не побрала на опізту ані цента.

На сім місци складаю в імени Сиротинця Впов. Жертводавцям і п. Теодорови Грицейови як найщирійшу подяку.

Михайло Бішко.

CUNARD-ANCHOR

Найбільші, найскорші кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. У Вашій місцевости або сусідній місті находиться наш місцевий агент.

ДО УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ ЛИТВИ І ПРИБАЛТІЙСЬКИХ КРАЇВ ПРЯМО НА ДАНЦІГ.

	II. кл.	III. кл.
SAXONIA	15. вересня	
Гамбург	$145.00	$125.00
Данціг	$200.00	$135.00

Такса $5.00.

ЧЕРЕЗ CHERBOURG, SOUTHAMPTON, LIVERPOOL І GLASGOW

AQUITANIA	23. серпня
CAMERONIA	27. серпня
CARONIA	27. серпня
SCYTHIA, (новий) ..	6. вересня

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Большевицька безличність.

В 16-тім числі большевицького „Молота" в рубриці „Переписка Редакції" находиться ось-такі слова: „Дяко-учитель з Картерет, Н. Дж. Не надається". З того нібито виходить, що дякочитель з Картерет цюсь там до „Молота" написав, але воно до друку не надається.

Я позитивно знаю, що в Картерет окрім мене нема ніяких инших дякочителів, але знаю напевно і те, що я ніяких дописий до „Молота" не посилав, бо кождий шануючий себе Українець гидиться тої большевицько-кацапської шматки, яка в дуже безличний і ординарний спосіб плюгавить всі українські святощі. Хто тут підшиваеться під імя дякочителя з Картерет: чи який дописуваець сеї большевицької рептильки, чи сама її редакція — не беруся рішати, але на кождий случай се є безличність, до якої способні лише здеправовані виродки, затративші почуте не тільки своєї національної гідности, але й почуте примітивного людського достоїнства.

Василь Каськів.

ШКАГО, ІЛЛ.

Жертви для старого краю.

На потреби старого краю жертвували: Братство св. Петра і Павла, 220 відділ У. Н. Союза, зі своєї каси $12.50; поодинокі члени сего братства: П. Блідий, М. Блідий (Івана), А. Ленко, Ю. Кріль, В. Коваль, І. Віщук, І. Томашевський, І. Ковальчук, С. Брудний і І. Лусь по $2.00; Г. Гаврилюк, І. Мегіс, В. Саган, Г. Нурко, Ф. Сняданко, М. Блідий (Федька), І. Чорняк, М. Вільчак, А. Трусяк, Г. Демцьо, В. Вітошинський, І. Сняланко, О. Чучман, І. Ханас, І. Романшак, І. Тарандій, А. Буден, М. Дзедзуляк, О. Зеліско, М. Томашевський, І. Чорняк, В. Демко, І. Когут, М. Савчук, М. Ковальчик, І. Осідач і І. Гнатишак по $1.00; В. Сняданко 50 цнт. — Разом $60.00.

Сю квоту розділено на три части і вислано: До Чехо-Словакії на рук д-ра Смаль-Стоцького $20 (1.600 ч. к.), число посвідки 49758; до Українського Ратункового Комітету у Відни $20 (14.000 а. к.), ч. посв. 49759; до Горажанського Комітету у Львові для українських сиріт $20 (35.000 п. м.), ч. посв. 455.

ЗА УРЯД БР. СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, ВІД. 220 У. Н. С.
В ШКАГО, ІЛЛ.
В. Ковалик, предс.
В. Саган, кас.
С. Брудний, секр.

З БУКОВИНСЬКОЇ ЗЕМЛІ.

Румунський наслідник престола оженився з грецькою королівною і з того приводу румунський міністер Попович задумав побудувати для молодої пари ловецький замок в Путні на Буковині. Замок мала би побудувати властиво людність цього краю і от румунська влада в Чернівцях запросила представників усіх українських товариств на нараду, щоби вибрати комісію, котрий заняєся би тим переведенням цього діла. Однак деякі українські товариства не пішли зовсім на ту нараду, а студентське товариство „Союз" виступило остро проти участи в тій роботі за те, що Румуни скасували всі права українського народу на Буковині.

Подібну заяву прислала рада „Міщанського Хору". У відповідь на це румунська влада розвязала „Союз" і арештувала сімох членів того товариства. Крім того в ночи перевела ревізію в домах всіх бувших членів „Союза" та деяких инших Українців. Як бачимо, зовсім на польський спосіб.

В справі нищення українського шкільництва на Буковині прийшов соціялістичний клюб з румунським парляменті пітi в цілости до міністра просвіти з протестом і на письмі предложити йому всі кривди та зажадати, щоб українському шкільництву на Буковині привернено його передвоєнні права. Крім того делутація буковинських Українців ходила недавно до секретаря внутрішних справ Штефенелі, домагаючись поправи відносин в українськім шкільництві на Буковині. Скінчилося на пустій обіцянці.

На нараді української соціял-демократичної партії в Чернівцях ухвалено між иншими резолюцію, якою зажадано від Румунів відновлення українських шкіл, привернення української викладної мови в гімназії в Кіцмані та щоб на чернівецькому університеті учили як до війни українські професори.

ПОЛІТИКА ЖАТКОВИЧА НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Часопис „Словенска політика", виданий послом Годжею в Братіславі (Пресбургу) містить цікаву розмову з бувшим губернатором Закарпатської України Жатковичом, котрий каже, що в часі великої війни в Америці між емігрантами із Закарпатя було чотири політичні напрямки і всі вели живу агітацію, а именно український, москвофільський, словацький і мадярський. 80 відсотків висказалося за словацькою орієнтацією, котру репрезентував сам Жатковичa, а котра містилася в кличі: „Русняки хотять бути там, де будуть словаки". Жатковичa придумився до акції Масарика в Америці і від тоді Русняки звязали свою судьбу з чехословацькою державою.

Словаки не зрозуміли однак інтенцій Русняків, заняли крайно вороже становисно при вирішуванню питання кордонів Закарпатської України, не згодилися дати на переведення там виборів до празького парляменту, а послухали чеських висланників, котрі хибно інформували і їх і Прагу. Вони проголошували кожного хто відважився мати инші чим вони погляди за Мадярона. Сенатор Клофач проголосив і Жатковича Мадяроном тільки за це, що не хотів попирати його москвофільської політики, яка ніколи не буде мати успіху на Закарпатській Україні. Жатковичa вибирається тепер до Америки. Згадний часопис подає дальше і дальше закид мадяронства проти Жатковича, закидуючий йому співробітництво зі змадярізованими священиками, революційну агітацію в західних округах Словаччини.

UNITED AMERICAN LINES

JOINT SERVICE WITH

ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ НЬЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГОМ

Найлїпше получене до всіх частий центральної Европи.

S. S. "MOUNT CLINTON" (новий)	1-го ВЕРЕСНЯ
S. S. "MT. CLAY"	15-го ВЕРЕСНЯ
S. S. "MT. CARROL" (новий)	29-го ВЕРЕСНЯ

Кораблі відїждають в Нїю Горку з Pier No. 86, North River, при кінци Вест 46-ої ул.

Кораблі "HANSA" Ex-Deutschland), "BAYERN" (новий) і "WESTERNLAND" (новий) заїдуть Індите в місяци червни.

Кабіни в 2, 4 і 6 ліжками на всіх згаданих кораблях. Окремі їдальні, галї для курення, галї розривок і променадові покладні для услугу подорожних 3-ої класи.

Для заложення собі шіфкарти пишіть до котрого небудь агента або

39 BROADWAY, NEW YORK, CITY.

HAMBURG AMERICAN LINE

ДАРОМ

з потрібними поясненнями, хто прищле 5 адрес своїх знакомих і 5 центів на кошта пересилки:

THE STANDARD BANK, 55 Avenue B, NEW YORK, N. Y.

Приймаєсь БАНКОВІ ВКЛАДИ. Платимо добрі проценти від Ваших гроший.
ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕВІ до Угорщини і нею занятих територій полагоджуєсь по найнизших цінах денного курсу.
ПЕРЕСИЛКИ В ДОЛЯРАХ. Виплачуємо в готівці долярові відбірателям.
ТИКЕТИ КОРАБЕЛЬНІ продаємо на всі лінії по цінах компанійних.
ЕМІҐРАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ і повноваснти для спровадження родини переводимо з повною докладностю.

MOKRAY BROTHERS BANKERS
150 Second Street — Passaic, N. J.

КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЯ

на три хП. — ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте зараз в гуртом до адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

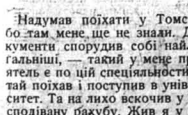

чена лїпшого ремесла від автомобільного. Я є з краю довголітній і добрий шіфкарт і шофер в Америці. Хто опанується в нашій школі, той стане добрим шофером і шофером. Надто маємо нагоду по всї часи. Знайте, що наша школа є одною з лїпших в Америці. Умінність до науки всї найновійші модерні автомобіля. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадитося з нами. Офіс отворений і в неділї. Інструктор і механік.

Записуйтесь до нашої школи. — І. Шерман, інструктор і механік.

Для інформацій пишіть офіс отворений в неділї до 12. р. в пол. Пишіть по каталогу

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

MODEST ЛЕВИЦЬКИЙ.

ШКІЛЬНІ ТОВАРИШІ.

(Оповіданне з життя).

(Докінченне).

(5)

Надумав поіхати у Томськ, бо там мене ще не знали. Документи спорудив собі найгальнішні, — такий у мене приятель є на цій спеціальности, — тай поіхав і поступив в університет. Та на лихо вскочив у непсподіваy рахубу. Жив я у залізничій колонії, вчив дітей у залізничника одного. Була там ворохобня серед робочих, бо їх дійсно без усякої совісти грабували. Вмішалася поліція, жандарми, почалася бійка. Попав і я „в число драки". Поліція стріляла; одстрілювались і де-які робочі, хоч більше каміннам одбивалися. Були ранені і вбиті. Про це в газетах не дозволено було писати, то ви нічого й не знали. Я мав добрий револьвер і вбив околодочного, — не те що-б власне його хотів убити, а так сталося. Та не знаю вже, чи бачив це хто, чи серед яких був шпиг, або провокатор, але всім відомо стало, що околодочника вбив власне я. Нуж кинула мене поліція й жандармерія „на мушку". Залізничники мене переховали і помогли втекти. Так і виїхав я звідти на паровозі кочегаром тай усякими вже способами: і пішки і „зайцем" і за гроші — допхався сюди і ото збираюся за границю. Вже моя кар'єра в Росії скінчена. Як-би попався, то вже живцем не випустять. Треба-ж і науку нарешті скінчити: я-ж уже трохи не вісім літ на четвертому курсі стою; років два — тай мій-би вже й скінчити науку. О-тож скінчу та осяду десь у Галичині, поблизу Збруча; все таки серед свого народу жити буду і працювати.

— Може тобі грошей треба, то я-б тобі дав де-що. Чого-ж ти маєш столяркою заробляти? — сказав я.

— Ні. Копійчини вже де-яка є, а посидіт тут трошки мушу, бо одно — що не забезпечив ще собі доброї переправи через кордон, а друге — що треба почекати, поки вернеться мій майстер, — казали в лікарні, що тижнів через два видужає. Бо я його майстерно тим часом узяв на себе, покінчав деякі замовлення, що він покинув через хоробу. То добрі люде; пригріли мене, як рідні, не можна їх кинути, бо сім'я великa, діти...

Авакум був увесь тут; инакше він не міг би зробити.

Довго ми просиділи того вечора і довго слухав я епічно-просте оповідання його про несчиленні пригоди з його життя, як ту казку з 1001 ночі.

Він не ходив часто до мене, бо боявся, що може за ним стежать. Перед виїздом зайшов ізнов попрощатись і сказати, що роботу для школи докінчить уже сам майстер, бо вже вийшов з лікарні.

— Я з тебе, що правда, дорогенько заправив. Але то не для них. Тільки вспіяно тебе, що робота буде добра, по совісті.

— Авакуме, покинь дурниці, — сказав я. — Візьми у мене хоч сотню карбованців; хай у тебе буде в запасі. Це-ж не видать, на чужину ідеш. Візьми ради старої приязни.

— Не треба й не хочу! — вперся Авакум. — Гроші мувяють. Я собі дам раду, не бійся. Я все можу робити: і чоботи шити, і хліб пекти, — бо я служив у пекарні у Франкфурті, як скрутно було. А гроші в мене не держаться: проміж пальців кудись щезають, скільки-б їх не було. Ну, прощай! — обняв він мене. Ще ми з тобою десь зустрінемося, я маю таке предчуття.

* * *

Досі я з ним ще не зустрівся. Літ через вісім чи більше після цієї зустрічі довелося мені бути за границею: я поїхав одвідати тяжко хворого брата мого, що лежав у клініці проф. Зомера в Гісені, коло Франкфурта. Була в його тяжка хвороба серця на ґрунті малярії, придбаної в Туркестані.

Застав я брата в надзвичайно тяжкому стані, майже без надії. Коли я говорив з проф. Зомером, дуже добрую людиною і поважним ученим, він сказав мені:

— Ви самі лікарь, то бачите, що становище тяжке; але, на мою думку, не безнадійне. З таким серцем живуть і десяток літ і більше. Тільки йому було-б краще десь на півдні, де тепліше, щоб міг собі на сонечку погрітися, на чистому поздухсі. Зимa наближається, у нас холодно, а він дуже мерзне, бо без руху та й ноги попухли.

— Куди-ж би його повезти? Порадьте.

— В Італію кудись. Ага, слухайте: повезіть його в Падую. Там тепло, там і клініка гарна і спеціялист дуже добрий, професор Кудрицький — чи не земляк ваш часом?

— Кудрицький? — скрикнув я. — І додав мимохіть: Авакум?

— Ja, ja, Avakum, — сказав добродушний німець. — То ви його знаєте?

— Це мій шкільний товариш.

— От бачите, — радів зо мною старий, — як воно добре складається.

— І ви його знаєте, пане професоре?

— Ja як-же. Він у мене працював два роки. Дуже поважний лікарь і сила науковa не мала. А надто це така добра людина, — ми його тут усі любили, як рідного.

Та не судилося мені побачити Авакума: бідний брат мій умер у Гісені-ж таки...

* * *

Вже почалася оця світова війна нещасна. Р. 1916 я зібрався відвідати мого сина, що служив тоді в Чернигові.

Було це літнїй. Я сідав на пароплав на пристані у Київі. Стиснув мене натовп людей перед пароплавом, і я почув, що хтось бере у мене з рук мій легінький сачок.

— Позвольте снесу, — почув я за собою.

— Не треба, я сам понесу, — сказав я не оглядаючись.

Але настирлива рука не випускала мого сачка.

Я повернувся нетерпляче і побачив страшне, огидне обличча-босяка; кудлатий, брудний, забрезглий, синьобатий, сліпий, на одно око, обдертий, в якомусь лахмітті.

— Серебрій? — мимохіть скрикнув я.

Він мовчав; зиркнув на мене своїм єдиним оком спустив голову.

Машинально, майже не думаючи, я дістав з кишені карбованця і подав йому. Він узяв, не подякував, одвернувся і затерся в юрбі.

Я був дуже схвильований. Сівши вже на чолкаді пароплаву, я побачив його знов на березі, під якоюсь будкою. Він стояв і дивився на пароплав. Може й мене бачив — не знаю: я коротко зорий, не добачаю; але здалося мені, що він власне на мене дивився — довго, не зворушачись. Потім здалося мені, що він витер рукавом кулаком своє едине око і... пішов.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ ДЛЯ ВИГОДИ УКРАЇНЦІВ.

Маю честь повідомити моїх знакомих і всіх Земляків, що я вступив на практику в канцелярії адвоката

MORGAN T. DONNELLY

51 CHAMBER STREET, Room 719, NEW YORK CITY.

Ся канцелярія полагоджує цивільні і карні та инші справи в суді ті Нїю Горку, які справи, що підлягають федеральним законам.

При співучасти моїй і п. Володимира Кінґинського, бувшого довголітного судії в Галичині, провадиться

ПРАВНИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ.

Всякі орудки полагоджуються сосібно.

Др. СЕМЕН ДЕМИДЧУК, кандидат адвокатури.

Оснований 1882 року.

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БАНК В НЬЮ ЙОРКУ

Засобення капіталу і резерву $2,000.000.00

ПРОДАЄ ШІФКАРТИ до краю і з краю до Америки на найліпші кораблі по якнайтаньших цінах. Для виїжджаючих до краю дістаємо пашпорти до двох днів; виготовляємо Афідевити, та уділяємо потрібних порад і помочі БЕЗПЛАТНО.

СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ І КРЕВНИХ ДО АМЕРИКИ.

ПОСИЛАЄ ГРОШІ до краю по найтаньшім денним курсі і доручує телеграфічно до 4 днів; почтою до 3 неділь, та виплачує в краєвій валюті, як рівнож в АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ.

Приходіть до нас, або пишіть в рідній мові по інформації: як переслати гроші, щоби в краю дістали ДОЛЯРАМИ; як скоро і безпечно заїхати до краю; як спровадити родину до Америки; як з успіхом полагодити маєткову справу, і т. п.

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

НЕМІЧ, ОБЕЗСИЛЕННЄ І ЗНЕОХОТУ

ВИКЛИКУЄ ВАШ ЖОЛУДОК СЕРЕД ТЕПЕРІШНОЇ ЛІТНОЇ СПЕКИ

БОСАКОВЕ ЛІЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО

Природний крішітель ("Nature's Tonic")

запобіжить сим долягливостям

До набуття в аптиках і гросерійних крамницях або прямо у витворіля

Ціна:
12 фляшок $14.00
6 фляшок $7.50
одна фляшка $1.50

BOSAK MANUFACTURING CO., SCRANTON, PA.

OTTOMAN-AMERICA LINE

Прямо до ODESSA з перестанками
НЕАПОЛЬ, ВАРНА КОНСТАНЦА і КОНСТАНТИНОПОЛЬ
Найкоротша дорога до
ТУРЕЧЧИНИ, БОЛГАРІЇ, РУМУНІЇ і РОСІЇ.

Пасажирський почтовий корабель **"GUL DJEMAL"** (Ex Germanic) відіде з Нью Йорку **СЕРЕДА 21. ВЕРЕС.**

Лінія під Міжнародною фляґою і є під американським зарядом. Перебуває дорогу в 14 днях. Дуже вигідний. І вигідний. Українська стріваль для Українців.

ЦІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ:

PIRACUS	$116.00	*ODESSA*	$150.00
BEIRUT	125.00	*VARNA*	135.00
JAFFE	136.20	*CONSTANZA*	138.00
CONSTANTINOPLE	130.00	Додатково военна такса.	

ПЕРША КЛЯСА $200 і вище. По тикети і інформації голоситись до:

C. B. RICHARD & COMPANY, ГЕН. ПАС. АГЕНТИ
або до місцевих агентів.
80 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ПЕКЛО В ХАТІ!
З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДІЙ.
ЦІНА 15 ЦЕНТІВ
Замовлення висилайте зараз з грішми на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 30 E. 7th St., New York.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЙЛА
Коли Ви недужі на яку скірну недугу, немічні-на силах, як маєте ревматизм, нечисту кров, сверблячку тіла, катар жолудка, солітер (паєтіння), конвульсії (падучу хоробу), кашель, переткуд, внутрішні рани від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте зік на порість волосся, зупинення або для усунення волосся, пофарбування сивого волосся, зроблення ляїв гарним або взагалі на всі інші недуги, а хочете мати гварантовану пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а наші знатоки медицини Вам поможуть. Кадайте каталюг ут:
ST. MICHAEL MEDICINE CO, INC.
CARLSTADT, N. J. Dep. D.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ
вибирається до краю кораблями „Джордж Вашінґтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.
О пашпорти стараємось в короткім часі.
Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві кращих і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на одним з повищих кораблів до:
EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.
Corner 8th Street

ОГНЕМ І МЕЧЕМ.

Польща, забираючи під своє панування землі з непольським населенням, в ім'я чи то „історичних традицій", чи бережения інтересів своїх меншостей, мала дві дороги, дві методи, щоби продовжувати своє державне будівництво: Або дати тим національностям спромогу управляти так життя, як того вимагатиме їх інтерес і їх державно-політичні аспірації, або ідти шляхом давної шляхотської традиції, що національне самолюбство і жадобу власти ставила вище всего і не дивлячися на успіхи, підривала основи бутя і розвиток річпіспосилитої.

Нова Польща вибрала ще другге.

Здавалося, що колишньому не буде вороття, що єдиним ідиличної, за те дуже трагічної минувшини Мі викликати тільки резонанс у останнього ідеольога шляхеччини Сенкевича, натомісць при будуванню нового державного організму не буде взором, навпаки страшним мементо. Що польський нарід, свідомий помилок своїх батьків, зрезигнує з неодного, і з історичної традиції і з культурстрегерства на Сході, вдоволиться меншим, за те справедливим і під иншим кутом погляду класти-ме основи під свою національну хату.

Так тільки здавалося, та не так складося, а говорить за тим те, що ми бачили і що нині бачимо.

Картини Сенкевича оживають. Спосіб думання і поступования, питомий польським панам і короленятам-з доби козацьких часів, встають наче з гробу і насильно випирають поняття і погляди XX. століття. Не сягають сьогодні границі річпісполитої аж по дикі поля, не значать їх далекі степові курганп. Але й ті землі, на яких поширена польська влада, а які етнографічно непольські є ними тереном середньовічних метод.

Думаємо про Холмщину і Волинь.

На Холмщині і в частині Волині була недавно делегація варшавських послів. Приїхала туди на запрошення місцевого населення, щоби пригляднутися, як воно живе і чому і на що накрає. Делегати почули неодно, а зробили ще більше. Вони, може вперше, переконалися, що наріжання прогніт — це не штучна видумка кількох ітеліґентів, як досі вони думали, а навіть свято вірили, але що ціх крих топтаного, переслідуваного і гоненого українського народу, який насильно хочуть деякі круги стерти з лиця землі в ім'я засади, що до Бога нема Українців, а як є, то за яких 50 літ не стане з них і сліду. Вони побачили, що на окраїнах воскресла їх батьківщина: Польща Вишневецьких і Потоцьких, яка ще нині має релігійну боротьбу, єзуїтів, що виєдкують церкви динамітом, яка боїться навіть... співу. Це чули й бачили польські делегати. І вернули, як каже їх комунікат, з цеї поїздки... цілком вдоволені.

І чим може бути більша іронія, як це одно слово: вдоволені? Діється страшна річ, нідо невірила, нема слів протесту проти неї, а члени „Дітей оборони праві людини й горожанина" находять по такій поїздці тільки вдоволення!

На Холмщині й Волині діються справді страшні й нечувані річи. Річи, на які навіть царат не міг собі позволити. Не вільно говорити в рідній мові, не вільно навіть молитися, закладати невинні товариства, школи. Все це протидержавна акція, за яку ждуть кари й тюрми. На Волині й Холмщині купка збоженолиших єзуїтів робить усе, що тільки витворить їх хора уява, а робить це все безкарно, при повній апробаті місцевої влади. Кождий день приносить нові, нечувані вісти: там закрито школу чи товариство, там закрито або знищено церкву, а там арештовано без причини людей і повезено не знати куди. Діється це в білий день, на очах людей, що мають право до культурної опіки, діється так, наче воно мусить так бути.

Центр мовчить і спокійно прислухується розпучливим голосам, що плинуть з „кресів", де ростлися і царять, як за давних часів, окраїнні королевята.

І на тому кінець.

Мовчить про це і висококультурна Европа, що бідкається судьбою малих мурищких дітей, що знає про всі звірства большевиків, але не хоче знати, що діється у них під носом.

Годі вичислити факти. Їх так багато, що дня і то не тільки в українській пресі, але навіть читаємо їх і на сторінках польської. Факти дуже болючі, деколи неймовірні, наче взяті зі світа фантазії, але не з дійсного життя.

Щож вкрай промовити може до розуму і чуття польської влади, коли ті факти не вистарчають? Щож може їй відкрити очі на це пекло, яке розвалюється над берегами Бугу і Прип'яті, яке клекотить, а яке підсичують раз-у-раз міністерські деспоти і плянтатори, перед якими не відповідальної і ніким не потягні до відповідальності?

Чого вона ще бажає?

На Холмщині і Волині діються страшні річи!...

Методи середновіча, шляхотської бутя і привари минули! Минули безповоротно! Вирнути вони не можуть! Історія мститься страшно, як вже за ще пімстилася. Досить уже протестів, досить апелювань до людяности, до справедливости! Вони досі завели і бажане опамятання досі не наступило і мабуть не скоро наступить.

Ми тільки кличемо: — На Холмщині й Волині діються страшні річи!

„Вперед".

РЕЦЕПТИ ПОЛЬСЬКОЇ ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Редактор теоретичного органу ППС. „Трибуна" Голуфко, — спеціяліст від національностей „кресів", — містить в 29-ч., з дня 23. липня вступну статю, в якій подає рецепти польської державі на розвязку національного питання.

І так Вільно і Литва має дістати автономію, але „не широку". „Автономія ця — каже Голуфко — буде радше широкою самоуправою воєвідства".

В цей сам, меньше більше, спосіб треба зробити і на Волині.

Що до Східної Галичини, то це найбільша болячка. З неї буде Ірляндія. Поки ще коаліція, занята иншими справами, не взяла в свої руки справи Сх. Галичини, треба її полагодити самим, дорогою порозуміння з Українцями. Є тільки одна плятформа цього порозуміння: широка територіяльна автономія Східної Галичини з власним соймом і власним урядом.

Східна Галичина малаби спільні з Польщею військо, фінансовий і митний кордон, загальничну політику. В польському уряді засідаби міністр Українець, який мавби такий сам голос, як решта міністрів у всіх справах. Львівський сойм вирішувабы сам по собі справу Варшаві делегацію, яка бралабы участь в сесіях, присвячених виключно справам, які взято з під компетенції сойму в Львові.

В цей спосіб ворожий Полщі елемент не бравби участи в польському соймі і не булоби клубу опозиції, фракції національних меншостей, зложеної з Жидів, Українців, Німців і т. д.

Це однакова розвязка справи Східної Галичини. Поділ її неможливий, на це не згодяться ні Українці, ні Поляки. Независимість Східної Галичини теж немислима, бо польсько-жидівська меншість є значна, а Жидів є за Польщею і проти неї Україні не потрафлять дати ради.

Границею мавби бути Син.

Україна буде певно, але вона — по думці Голуфка — не схоче відбирати Східної Галичини від Польщі, бо буде мати у Східній Галичині таке саме пекло з Поляками, яке Польща має з Українцями.

Що до Волині, то за один, чи два повіти, не треба собі розбивати голов.

З України буде збіже, сирівці і т. п., а там зможе Польща вести товари з заходу.

А при теперішній політиці Польща може стратити і Вільно і Львів.

Чи буде що з цих рецепт ППС., заордпнованих Голуфкою — не віримо.

НОВА ЗАБОРОНА.

В неділю, 31. липня, мало відбутися у Львові українське віче в справі перепису населення і замикання Українських Городжанських Комітетів. Львівська дирекція поліції, як звичайно, віче заборонила.

НА БОЛІ І ДОЛЯГАННЯ
PAIN-EXPELLER
Торговельна марка Регістр. Уряду Злучених Держав.
ПРИЯТЕЛЬ В ПОТРЕБІ.

ФАРМИ!

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА 110 АКРІВ, дім з 13 кімнат, стайня на коні і худобу, 10 дійних корів, 3 кліпки, 200 курий, 2 коні. Вся машинерія до фармування. Ціна $4700, готівка $1500. Голоситися на адресу: SPENICK & LOBAR, 68 Avenue A, New York City, між 3. і 5. улицею. 91-94

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

140 акрів молочної фарми, з домом на 8кімнат, з добрими будинками, урожайна земля, добрі обгородження, вісім акрів з різними овочевими деревами. Ціна $5000, жадають невелику готівку, решта на мортіджи. Се добра нагода для осіб, котрі хотять працювати і бути незалежними. Пишіть до: L. A. KOUKLE, Blairstown, N. J. 94-95

ФАРМА! **ФАРМИ!**

Хто з Українців, хотівби фарму малу неменшу, пійшу сейчас голосити ся зіки ще можна купити. Сим часом мам 4 фарми. Я не є агент а купую і продаю свої власні за малим заробком. Мисливість дуже краєна, 29 миль з Нью Йорку. Є тут фабрики які ніколи не штапують. Хто купить малу фарму може у фабрині робити 8 годин, по 50 цент. на годину. Близько школи; тут є 4 церкви церков і шпиталь. Приїздяйте сейчас а не пожалуєте до: HARRY FANOK, Whippany, N. J. Telephone 15-M. 94-95

ЗБІЖЕВІ ФАРМИ.

Фарма 143 акрів, гарне забудованне, худоба, коні, вівці, кури, машинерія, богато пшениці і иншого збіжа, великий сад і канавок грубого ліса. Ціна $5.000. 92-94

Фарма 65 акрів, добрі забудованне, худоба, коні, машинерія, свині, богато всякого збіжа. Ціна $2.500, виплата $1500.

Маю на продаж до 100 фарм збіжевих, молочарських, 18 фарм виноградових з великими садами. В одній фарму тут поселилось 103 родини українських і польських. Земля пшенична, положенне добре, кожда фарма має великий сад. Легка сплата. Пишіть по циркуляр і мапку.

Фарма 55 акрів, над озером Ліконі, добрі забудованна, худоба, коні машинерія, всіляке збіже, 20 човнів, які дають денно доходу по 75 цент. 4-літні доми; рент тиждений $10.00 Ціна $4.500, виплата $2.000.

S. MORANSKI,
Box 147, Bath, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ В УКРАЇНСЬКІЙ І СЛОВЕНСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ БЛИЗЬКО ВЕЛИКИХ МІСТ І ФАБРИК.

Фарма 160 акрів, 80 чистої землі а решта лісу і гарні пасовиска. Можна здобути богато сіна. На тій фармі є криївка на буряки, овес, картофлі і другі продукти. Добрий повий дім на 8 кімнат, добра стодола і новий курник. 400 курий і гуси і дві дійні корови. Дві добрі коні і 2 свині і все машинерія до фармування в добрім стані. 3 милі від великого міста. Ціна $3000 Готівко потрібно $1200, решта на довгі літа. 93-94

Фарма 237 акрів. 150 чистої виробленої урожайної землі, а решта добрий ліс і пасовиска. 14 дійних корів 2 добрі коні, богато курий, 2 великих свиней, дім в добрім стані на 8 кімнат і другі добрі забудовання. Дві милі від великого міста, вода коло самого фарми і всі машини до обробленій фарми і добрі тягарові троки. Ціна $6500. Готівки потрібно $2000, решта на догідні сплати.

Голосіться до мене особисто на адресу:

ПЕТРО РУДНІЦКИЙ,
540-542 East 5th Street, Room 20,
New York, N. Y.

Хто бажає набути найлешевше фарми в тих околицях, прошу голоситись до мене, а маю на вибір великі і малі у всіх сторонах.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма 200 акрів, чистої землі, без каміння, рівна, дуже продуктова, з сего 125 акрів орної землі, 25 акрів ліса, 50 акрів пасовиска; через фарму пливе річка, дуже файний садок, велика стайня і стодола 100х42; дуже гарний дім з 13 великими кімнатами; 100 тонів сіна, 300 бушлів вівса, найлішні фармерські знаряди і всяка машинерія; 18 дійних корів, 6 кіньких лошок, 3 дво-річних волів, 1 бугай і 3 одно-річні ялички, 3 молоді коні, 6 безрог, 90 курий і всьо чого потрібно на фармі. На сій фармі можна тримати 60 корів. Ціна сеї фарми $10.500; виплати $4.000 а решта на дуже догідні сплати. По ближші інформації прошу писати до: WASYL SYNIUK, P. O. Box 223, Boonville, N. Y. 93-94

БОГАТІ ФАРМИ ЗА ТАНІ ГРОШІ.

Фарма 112 акрів, дім на 9 кімнат, 11 корів, 2 коні, 250 курий, 10 гусий, ціла машинерія і возп, одна миля від міста. Ціна $3.900, готівки $1900.

Фарма 225 акрів, дім на 14 кімнат, 19 корів, 3 кінські, 1 бугай, 3 коні, 300 курий; вся фармерська машинерія і возп. Ціна $6.000, готівки $3.000.

Голосіться до:
PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th Street, New York, N. Y.

ЗНАМЕНИТІ ФАРМИ.

1) Фарма 145 акрів, орної землі 90 акрів, решта ліс і пасовиско. 19 акрів збіжа, 2 акри картофель, решта трава і сіно. Дім на 10 кімнат, 8 корів, 2 коні і упряж. Стадо коней, 3 свині, 1 вівець, 1 культиватор, 1 окопивач, 1 косирка, 1 граблі, 25,000 грубих здорових дерев. Всі инші машинерії труба і дрібна. З цілим зборон і інвентаром. Домові ріки також на продаж. Забудованне велика і добре. 3 милі від міста. Ціна $3500, виплати $1800.

2) Фарма 110 акрів, в тім 98 орної землі, решта ліс, 28 акрів збіжа, 5½ акрів картофель, 4 акрів корня, 9 під траву, 5 акрів татарки, 2 акри жита, решта трава. Дім на 7 кімнат, 4 корови, 2 коні, 120 курий старих і стадо молодих, 1 вижий, 1 свиня, 1 вівець, 3 культиватори, 2 косарки, 1 окопивач, 1 косирка, 1 граблярка, 3 цілим зборон і інвентарем. Продає з причини виїзду до краю. Фарма стоїть на Нью Йорку 4 в Нью Джерзи. Ціна $4500, виплати $2000. Пишіть до:

F. KOSINSKI І М. STROM,
127 Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J.
Телефон: Elizabeth 4418. 94-200

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення зложіться по приступній цінії. За оголошення повикуваним платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів дасть відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.

Пошукую братів або сестер если жиють, покійного **ФРЕДА КУПЧАКА**, родився в Галичині помер в Чікаго 28. жовтня 1918 р. ВАСИЛЬ МУЗИКА, 2231 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 89-94

Пошукую свого товариша **ІВАНА ВИЛЬНИКА** в дуже важній справі. Хтобн про него знав, або він сам, зволіть написати до: NICHOLAS MUCHAIR, 1105 Branch Ave., Cleveland, Ohio. 94-97

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І МАСАРНЯ, серед наших людей. По ближші інформації голоситися від 2-ої до 8-ої вечер до: KAROL KEREK, 704 E. 13th Street, двері No. 13, New York, N. Y. 92-4

УНІВЕРСАЛ ІНДУСТРІЯЛ ДІСТРІБЮТИНҐ КОМПАНІЯ повідомляє всіх Родимців, що її офіса перенесено з ніс. 32 E. 14-ої Улиці на Бродвей, 1416. Нью Йорк Сіти (Рум 513). Потребуємо ще 12 Себеманів. Платня від $25 і більше тижнево. Голосіться на тут вказану нову адресу: 1416 Broadway, New York City. 79-202

ПОШУКУЄТЬСЯ першої класи (А-1) малера написів (signs) в General Art Studio, розмаїтої якости та величини. Добрі булоб попри се знати загально артистичне малярство. Зголошуючий може бути спільником. Праця стала для порядної особи. Голоситись особисто або листовно: П. КОСТІВ КОСТУР (Ko-Gen-Art), 64 Charlton St., Newark, N. J. 93-94

НА ПРОДАЖ МЕБЛІ в добрім стані, дешево. Голоситись до: F. S. JAWORSKI, 79 Freeport Place, близько 6-ої евені, Brooklyn, N. Y. 94-95

A. Hulay
166 - 7th Avenue
BROOKLYN, N. Y.
Український первородний краєвець Родом 1767 Konin

НОВІ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ!

Накладом „Голос Праці" вийшли гарні переписні картки Київської лічебниці з історією Кайна Книжочку написав Д. Антонович. Ціна серія має 16 карток, з книжочкою коштує 50 цнт. Замовлення посилайте до: HOLOS PRAWDY, 119 E. 7th Street, New York, N. Y. 94-02

АДВОКАТ
O. H. DROEGE
49 E. 7TH ST., NEW YORK
Розвинтесь по українськи.
Години урядові від 4 до 8 пополудни кождого дня, окрім неділь і свят

SANTAL MIDY CAPSULES
СКОРА ПОМІЧ на хвилю мізуру і течі
Певне і успішне
Кождо капсула має на опакованю MIDY
Стережіться від подобів

ПОКОНАЙТЕ СВОГО ВОРОГА.
Ваш небезпечний ворог є тут в Америці, а ним є те, що Ви не почуваєтесь тут ні у себе в дома. Не можете понятн дійсного життя Американців, бо не можете з ним порозумітися і розмовляєте задля незнання англійської мови. Нашою легкою методою Ви научитеся в моїм протягом 3 місяців через почту. Сотки учеників вийшлись в нашій школі. Маємо богато вдячних писем. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або маркамн, можна і канадійськими. Адресуйте:
FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St.,
New York City.

ВИНАХІДНИКИ
Пишіть по безплатну инструкцію про винаходи і патенти. І звертайтесь з довірем до нас зі своїми патентовими справами як до патентових адвокатів:
A. M. WILSON, Inc.
Registered Patent Attorneys,
310 Victor Building,
WASHINGTON, D. C.

ДАРОМ КОЖДОМУ.

Гороскоп або астрономічний ворожбит кождого чоловіка від колиски аж до гробу; як також богато легких дарів і инших штук надячних і богато инших дуже цікавих і поучаючих річий, при помочи котрих кождий добре забавиться. На пересилку гороскопу і каталогу заплатить 6 цнт. почт. марки. Пишіть і адресуйте: 174в

L. PIASECKA,
225 E. 14th St., New York, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, нехай особи бережучі участь і без денного оголошення).

Ціна одної стрічки 10 центів

ELIZABETH, N. J.

Заходом Укр. Громади уряджується ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК в бенефіт української дїточої школи в неділю, 21. серпня 1921 в Fisher's Park, Galloping Hill Road, Roselle, N. J. Початок о годині 11ій рано до 9-ої вечером. Вступ 25 цнт. 94

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Заходом всіх Братств і Товариств в Перт Амбой, Н. Дж.

відбудуться

ВЕЛИКІ НАРОДНІ ЗБОРИ
В НЕДЕЛЮ, 21. СЕРНЯ
о годині 5-ій вечер в гали Українськ. при Стейт стр.

Запрошуються всі Українцп на ті збори. Прийдіть а почуєте все те що відносяться до Української справи і тут нарадимось як нам треба поступати, щоб помочи нашим братим краєвцям тут проявити свою кров ді свободу свого народа. 91

ЗА КОМІТЕТ ЗБОРІВ:
В. Берко, предс.; П. Шупький, секр.

МАРІЯ СКУБОВА
ЕКЗАМИНУВАНА УКРАЇНСЬКА АКУШЕРКА
повернула зі старого краю і розпочала свою давню практику. Поручається ласкавій увазі.
42 EAST 7th STREET,
NEW YORK CITY
недалеко церкви.
Aug. 13,17,20,24

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ.
Перший Український Хіропрактор
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рівні здавнені хороби так
МУШИН ЯК ЖЕНЩИН
Нью Йорк офіс: 335 E. 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1. Ньюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок, четвер і субота від 2-ої пополудни до 8-ої вечер. 83вс

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вчс
Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР
Години приняття від 9 рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудни
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

DR. M. SMITH
16 E. 7th St., NEW YORK
Tel. Orchard 6072.
коло Церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мушин, женщин і дітий.
Найновіршій електричні апарати

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мушин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переволить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. в 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1832 Stuyvesant.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ
ДОКТОР МЕДИЦИНИ
Лічить особисто з успіхом всякі недуги мушин, женщин і дітий.
Dr. DEUTCH,
229 E. 14th St., New York City.
Тел. Stuyvesant 933.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУШИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застарілі слабости мушин і женщин.
ВІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS
110 East 16th St. N.Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9 рано до 4 пол

Вартість **ПАТЕНТУ** Вартість

1. Хто може отримати патент. І що може бути опатентоване. Як також більше пожиточних і цінних інформацій знайдете в моїй ново друкованій винаходовій і патентовій книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.
В Вашим власним інтересі звертайтеся в справах винаходів до мене.
Marcin Labiner,
Reg. Patent Atty. (S.),
15 PARK ROW, NEW YORK